

Nr 7.

Ankom till riksdagens kansli den 28 april 1934 kl. 3 e. m.

Riksdagens andra kammarens femte tillfälliga utskotts utlåtande nr 7 i anledning av väckt motion angående främlingskontrollens rationella ordnande.

I en inom andra kammaren väckt, till dess femte tillfälliga utskott hänvisad motion, nr 378, har herr *Christiernsson* hemställt, att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla att Kungl. Maj:t måtte föranstalta om skyndsamt utredning av frågan om främlingskontrollens rationella ordnande.

Motionen. Motionären erinrar om att 1932 års riksdag beslutat, att lagen av den 2 augusti 1927 om utlännings rätt att här i riket vistas skulle med vissa ändringar fortfarande tillämpas intill utgången av år 1937. Visst penningbelopp har ock i anslutning härtill ställts till förfogande att användas såsom ersättning åt kommuner, vilka i särskilt hög grad bleve ekonomiskt betungade med den övervakning, som måste följa med en fortsatt tillämpning av nämnda lag. Enär de av lagens tillämpning föranledda anordningarna visat sig betungande, hade från vissa stadskommuner framställningar gjorts till Kungl. Maj:t om ersättning för havda utgifter för passkontrollen, men — ehuru dessa gällt statsnyttan och ej vederbörande städers egna omedelbara intressen — lämnats utan avseende. Det syntes motionären under alla förhållanden vara angeläget att den ekonomiska sidan av hela denna angelägenhet bleve underkastad en grundlig omprövning.

Det vore uppenbart, att det vore det tryckta statsfinansiella läget, som avhållit Kungl. Maj:t från att reglera dessa förhållanden på ett likformigt och rättvist sätt. På samma gång hade en skarp kritik riktats mot det nu praktiserade systemet för främlingskontrollen, och detta hade genom företagna undersökningar visat sig bristfälligt. Statspolisen hade undersökt möjligheterna att påtaga sig den mest betungade passkontrollen men funnit detta oförenligt med dess nuvarande organisation och tillgångar. Med hänsyn till den nuvarande lagstiftningens provisoriska karaktär bleve det nödvändigt för statsmakterna att snart nog på nytt taga avgörande ställning till hela detta spörsmål.

Infordrade yttranden. Utskottet har i behörig ordning inhämtat yttrande över motionen från överståthållarämbetet samt från länsstyrelserna i Stockholm, Malmöhus, Göteborgs och Bohus samt Norrbottens län.

Utskottet skall här nedan lämna en kortfattad redogörelse för vad av de olika hörda länsstyrelserna anförts i frågan.

Under åberopande av ett av statspolisintendenten avgivet och av polismästaren i Stockholm biträdd yttrande har överståthållarämbetet anført, att det ansåge frågan om främlingskontrollens rationella ordnande i av motionären åsyftat hänseende böra upptagas i samband med en allmän utredning angående kontroll över utlänningar, som i riket vistas.

För Stockholms läns vidkommande hade ej yppat sig några nämnvärda svårigheter i förevarande avseende. Den erfarenhet om det nuvarande kontrollsystemet, som polismyndigheten i länet hade, vore alltför obetydlig för att läggas till grund för några omdömen om eventuella brister i de nuvarande bestämmelserna.

Med undantag av Trälleborg, där vid passkontrollens handhavande systemsatt polispersonal ersättes med statsmedel på grund av särskilt beslut, finge samtliga sjöstäder i länet bestrida hela kostnaden för den på varje plats anordnade passkontrollen.

Denna kontroll lede dock av vissa brister. Passkontrollen vore en statlig angelägenhet. Även om det med fog kunde sägas, att jämväl polisens övriga uppgifter i grund och botten betingades av statsintresse, hyste länsstyrelsen den meningen, att passkontrollen borde på grund av sin alldeles säregna karaktär bekostas av statsmedel. Den utgjorde en uppgift, som ankomme huvudsakligen blott på hamnstäder och vissa gränsorters polis, och det framstode som en obillighet att dessa städer och orter skulle för en polisuppgift, som i alldeles särskilt hög grad tillgodosåge ett riksbehov, betungas med kostnader, som andra delar av riket vore befriade från. Detta gällde även ur synpunkten av statens intresse av bättre kontroll.

Kontrollen vore av större omfattning och betydelse endast i vissa hamnstäder. Olägenheten med systemet låge helt och hållet däri, att detsamma bleve för dessa kommuner synnerligen dyrbart. En ändring häri torde enligt länsstyrelsens mening svårigen åstadkommas annat än i form av beviljandet av statsbidrag. Länsstyrelsen delade motionärens uppfattning att en utredning av frågan om främlingskontrollens rationella ordnande vore önskvärd.

I stort sett torde nuvarande anordningar för främlingstrafikens övervakande i länet — där såväl tullpersonal med särskild befogenhet som ock statsavlönad gränspolis funnes — få anses lämpliga, varför någon ändring eller omläggning av kontrollverksamheten icke syntes påkallad. Förhållandena torde dock tala för behovet av en i viss omfattning ökad effektivitet hos gränskontrollen.

Andra lagutskottet har nyligen avgivit utlåtande (nr 12) i anledning av väckta motioner rörande ändringar i lagstiftningen om utlännings rätt att här i riket vistas och innehava arbetsanställning m. m. I två av de åsyftade motionerna (de likalydande motionerna I: 250 och II: 129) har föreslagits, att riksdagen måtte besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa dels om skärpt tillämpning av vissa av bestämmelserna om utlännings rätt att här i riket vistas och innehava arbete ävensom om ökad kontroll över här arbetande utländska handelsresande, dels ock därom, att i den mån ny eller utvidgad lagstiftning visade sig erforderlig för tillgodoseende av här avsett syfte, Kungl. Maj:t måtte, såvitt möjligt redan för årets riksdag, framlägga förslag i ärendet. Utskottet hemställde, att riksdagen, i anled-

Överståthållarämbetet.

Länsstyrelsen i Stockholms län.

Länsstyrelsen i Malmöhus län.

Länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län.

Länsstyrelsen i Norrbottens län.

II:a lagutskottet.

ning av motionerna I: 250 och II: 129, ville i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa, att bestämmelser, som i kungl. kungörelsen den 11 november 1927 (S. F. S. 411/1927) samt andra administrativt utfärdade förordnanden meddelas angående uppgiftsskyldighet för utlänningar och kontroll över utlänningar, som vistas i riket, och deras verksamhet samt beträffande myndigheternas samverkan vid utövandet av denna kontroll, måtte ändras i syfte att åstadkomma ökad effektivitet och arbetsbesparing vid övervakningen. Utskottets hemställan bifölls av riksdagen.

Utskottet. Motionens syfte och hemställan äro tvivelsutan värda beaktande. Av motionen samt av de ovan refererade yttrandena framgår, att spørgsmålet om ansvaret för de kostnader, som föranledas av en rationellt ordnad främlingskontroll, bör göras till föremål för en undersökning. Den av riksdagen innevarande år beslutade hänvändelsen i fråga om främlingskontrollen synes emellertid ej hava innefattat kostnadsfrågans ordnande. Utskottet anser det därför önskligt, att densamma blir föremål för utredning i det större sammanhang, varom här ovan talats.

Utskottet får sålunda i anledning av här ifrågavarande motion, nr 378, föreslå riksdagen

att hos Kungl. Maj:t hemställa, att vid den utredning, varom riksdagen i anledning av motionerna I: 250 och II: 129 m. fl. hos Kungl. Maj:t hemställt, de med nu förevarande motion avsedda förhållanden och önskemål måtte erhålla vederbörligt beaktande.

Stockholm den 24 april 1934.

På utskottets vägnar:

OTTO WALLÉN.

Närvarande: herrar Wallén, Jacobsson, Hällgren, Fält, Englund och Ossbahr*.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.
